

DİN-DEVLET İLİŞKİSİ VE “DEVİRİM” ANLAYIŞI ÜZERİNE!...

Münir Aktolga
Şubat 2016

Metin Münir, “Generalleri Özlediniz mi” diye soruyor?...

Bu başlık ve aşağıdaki fotoğraf Metin Münir'in yazısından alıntı. Önce onu bir okuyun, sonra da benim daha önceki çalışmaya bir göz atın isterseniz: http://t24.com.tr/yazarlar/metin-munir/generalleri-ozlediniz-mi,13997?utm_medium=social&utm_content=sharebutton

<http://www.aktolga.de/a64.pdf>

Evet, kendisine “solcu” veya “demokrat-sosyal demokrat” diyen birçok kişinin “Generalleri özlediğine” ben şahsen eminim!!... Bunu artık açıkça söyleyemese bile birçok kişinin aynen Mısır’da falan olduğu gibi bir tür “ordu kılıcını attı” özlemi içinde olduğuna eminim!... Hatta ve hatta, birçokları, benim gibi Kemalist devlet sınıfına karşı AK Parti öncülüğünde verilen mücadeleyi destekleyenlere, “gördünüz mü bakın biz haklı çıktık, bunların ne olduğu başından belliydi, siz daha şimdi yeni yeni anlıyorsunuz” gözüyle baktıklarını da biliyorum. Bunu bazan bana açıkça söyleyenler bile oluyor!!...

Ama hayır, dün Tanzimat artığı “Beyaztürk” iktidarına- Devlet sınıfına karşı “Çevre” güçlerini- AK Parti’yi ve Erdoğan’ı desteklemek ne kadar doğru idi ise, bugün “devrimin ikinci aşamasında”, çok kültürlü yeni bir Türkiye’yi inşa mücadelesinde, “nasıl olsa artık Devleti ele geçirdik” diyerek o eski yapıyla bütünleşmeye çalışan, “stratejik zihniyetimizi” ararken tarihimizin derinliklerinde yolunu kaybeden, yeni Türkiye’yi inşa mücadelesini Don Kişot gibi sağa sola saldırmakta gören tek renkli bir Siyahtürk egemenliğine karşı durmak da o kadar doğrudur!... Şunu kimse unutmasın, Türkiye geriye gitmiyor! Demokrasi mücadelesi çok basamaklı bir merdiveni çıkmaya benziyor Türkiye’de. Bazan geriye gidiliyormuş gibi görünse de, bu aslında bir adım daha ileriye gitmek için güç toplama-güçleri bir araya getirme çabasıdır kaynaklanıyor... Beyazlarla Siyahların karışımından melez bir sentez yaratarak ilerlemek kolay değil!... Bu Beyazların ve Siyahların kendi içlerinde Türk-Kürt diye ayrıştıklarını da düşünürseniz bu işin ne denli zorlu olduğu kendiliğinden ortaya çıkar!...

Evet, devlet nedir, dinle devletin fonksiyonları arasındaki ilişki nedir, buradan başlayalım...

Devletin görevi-fonksiyonu da (tıpkı din gibi) ilkel komünal toplumdan sınıflı topluma geçişle birlikte, toplumsal üst yapıyı- insanlar arasındaki ilişkileri- içine girilen bu yeni aşamanın maddi gerçeklerine göre, (bu aşamadaki üretim ilişkilerine göre) düzenleyerek mevcut duruma uygun yeni bir denge halini oluşturabilmek-ve sonra da onu muhafaza edebilmek- çabası değil midir?... Bu durumda dinle devlet arasındaki ilişki ne oluyor o zaman?

Yeni bir denge durumunun oluşması demek, yeni bir sistemin oluşması demektir. Yeni bir sistemin oluşması ise, sistem merkezinin bir üst basamağa kayması anlamına geliyor (<http://www.aktolga.de/m37.pdf>). Eski sistemin merkezini temsil eden sıfır noktasından yeni sistemin merkezini temsil olunacağı sıfır noktasına geçiştir bu (yani, sınıflı toplumun ortaya çıkışı da bir tür devrimdir. İnsanların kendi ihtiyaçlarından daha fazlasını üretebilir hale gelmelerinin sonucu olur bu)!... Görüyorsunuz, iki sıfırın arasında kalıyor bütün o yaşam-geçiş süreci dediğimiz şey! Tanrı ise, her iki basamakta da, merkezdeki sıfır noktasında bulunuyor!...

Bu durumda devlet de, bir açıdan din gibi, sınıflı topluma geçiş aralığında yeni bir denge durumunun oluşturulması çabasına bağlı olarak ortaya çıkıyor! Çünkü, son tahlilde, yeni üretim ilişkilerine uygun yeni bir kimlik-üstyapı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ama bu kez, nelerin yapılıp nelerin yapılamayacağını düzenleyen bir kamu gücüne de ihtiyaç vardır! Denge-düzen bu kamu gücü aracılığıyla, zorla ayakta tutulmaya çalışılacaktır. Başka türlü, toplumsal yaşamın kendini üretebileceği bir platform oluşmıyor. Devlet böyle birşey işte, hem onsuz olmuyor, hem de, olunca böyle oluyor!...

Bu aşamada devletleşen-devletin fonksiyonuyla bütünleşen- din, bu yeni düzeni, onun kurallarını metafizik bir "idee"yi referans göstererek insanların zihninde inşa etmeye çalışırken, devlet de aynı işi yaşamın içinden kaynaklanan fiziki bir güçle yerine getirmeye çalışıyor (toplum-tabii burada söz konusu olan sınıflı bir toplumdur- bir sistem olarak ele alındığı zaman, devletin onun benliğini-nefsini temsil eden instanz olduğunu unutmayalım)...

Peki, bütün o kamu düzenini örgütleyen-aslında kendisi de onun ürünü olan- devlet denilen bu instanz nereden, nasıl mı ortaya çıkıyor, nasıl mı başarıyor bu işi?

Batı toplumlarının tarihsel gelişme sürecini temel aldığımız zaman burada bir mühendislik faaliyeti falan söz konusu değil!! Herşey üretim ilişkilerinin içinde tabii olarak şekilleniyor. Mevcut üretim ilişkilerini, dolayısıyla da toplumsal "durumu"-sistem merkezini- egemen-dominant bir sınıf temsil ettiği için, bu örgütleme işini de pratikte fiilen o hayata geçirmiş oluyor, yani örgütün-devletin- kurucusu-yöneticisi pratikte söz konusu egemen sınıf oluyor! Bu nedenle devlet, pratikte, üretim ilişkilerini, dolayısıyla da sistem merkezini temsil eden egemen sınıfın (sistem merkezindeki sıfır noktasında gerçekleşen) "tanrısal adaleti"- dengeyi inkârına karşı alt sınıfların oluşturduğu reaksiyonların bastırılarak, egemen sınıf lehine olan mevcut "dengenin" ayakta tutulmaya çalışılması çabası olarak anlam kazanıyor. Daha başka bir deyişle, devlet sistemin atalet direncinin somutlaşmış biçimi olurken, pratikte bu durum egemen sınıfın çıkarlarını korumayla somutlaşıyor...

Devlet, sınıflı toplumlarda toplumsal varlığı temsil eden instanzdır demiştik. Bu instanz, toplumun çevreyle etkileşerek kendini üretmesi sürecinde oluşan örgütlü toplumsal reaksiyonlar temelinde ortaya çıkar. Burada örgütlülükten kasıt, toplumsal varlığı üreten etkinliklerin orkestral bir yapıya sahip olmasıdır. Bu anlamda sistemin merkezi varoluş instanzını temsil eden örgüt de toplumun çeşitli alt sistemlerinin fonksiyonlarının sonucu olur. Sistemin-toplumun kendini üretmesi sürecinde, her an bozulan dengeyle birlikte toplumsal varoluş instanzı olarak gerçekleşen bu örgüt, aynı

anda, hem mevcut dengenin inkârını temsil eder, hem de onun yeniden oluşturulması çabasını!... <http://www.aktolga.de/m23.pdf>

Tanrı ise, sistemin merkezinde oluşması gerektiği düşünülen denge durumunu temsil eden sıfır hali olduğu için, sınıflı bir toplumda insanları daha çok “dindar” yapan toplumsal iklim, kaybolan dengeyi-adaleti, eşitliği mevcut ilişkiler içinde arama, onu tekrar kurma arzusuna denk düşer. Böyle bir ortamda, ezilen, sömürülen, ama kendisini çaresiz hisseden insanların sığındığı bir umut kapısı olur din.

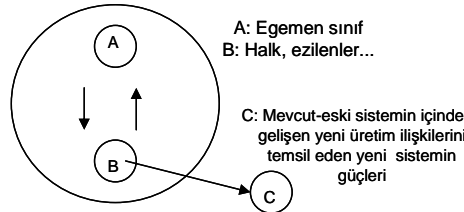
Din-devlet ilişkisinin öteki yanı...

Bu noktada devletle dinin fonksiyonları sanki bir ve aynı şeymiş gibi görünüyor; ama bu işin sadece bir yanındır. Madalyonun diğer yanında ise, tarihsel gelişme sürecinin belirli bir aşamasında, egemen sınıf adına mevcut dengeyi korumakla görevli örgüt olan devletle, ezilen, sömürülen ve dinin koruyucu şemsiyesi altında yaşamı devam ettirmeye çalışan sınıfların karşıya gelebilmesi gerçeği yatar. Altta güreşen ve dinin koruyucu kanatları arasında kendi kaderlerine boyun eğerek yaşamı devam ettirmeye çalışan sınıflar eğer bir gün bunun bir kader olmadığını, Tanrısal adaletin egemen sınıf ve devlet tarafından bizzat bozulduğunu düşünmeye başlarsa, o ana kadar düzenin korunmasında zihinsel bir ikna aracı olarak işlev yapan din de birden, adaleti sağlama konusunda ideolojik bir silah haline dönüşerek mevcut devlet yapısıyla karşı karşıya gelebilir!...

Ezilenlerin, egemen sınıflara karşı, arkalarına “göklerden gelen kararları” da alarak ayağa kalkması olayıdır bu!...

O ana kadar Tanrısal adaleti koruma adına “Tanrının yeryüzündeki gölgesi” olarak anlaşılan devlet, o andan itibaren artık, zalimlerin eline esir düşmüş, mutlaka onların ellerinden kurtarılması gereken bir instanz olarak anlaşılacak, kaybolan Tanrısal iradeyi temsil görevini üstlenen bir kurtarıcı-“mehdi”- yaratılarak onun etrafında devleti zalimlerden kurtarma mücadelesine girişilecektir!... İşte size “ezilenlerin mücadelesi” ve bu mücadeleye bağlı olarak kazanılan “zafer”; işte, ezilen sınıfların ideolojik silahı haline geldiği zaman din adına verilen “devrimci mücadele” ve “devrim” anlayışı!!... Eğer “devrim” denilen şey bir altüstlükse, “ezilenlerin ezenleri altederek, devleti ele geçirip onların yerine kendi iktidarlarını kurmalarıysa” bu türden bir devrime karşı da söyleyecek hiç bir sözünüzün olmaması gerekir!!... (bu lafın nerelere gittiğini, bu türden bir devrim anlayışının ucunun nerelere uzandığını tahmin ediyorsunuzdur sanırım!...)

Bir A-B sistemi olarak toplum

Devrim, “ezilenleri” temsil eden B’nin sistemin “egemenlerini” temsil eden A’yı altederek devleti ele geçirip kendi düzenini kurması olayı değildir!... Bunun adına “isyan”-“isyancıların” bir reaksiyon olarak devleti ele geçirmesi olayı denir!... Örneğin, feodal bir toplumda devrim, köylülerin feodalleri altederek kendi düzenlerini kurmaları olmadığı gibi, kapitalist toplumda da, işçilerin devleti ele geçirerek üretim araçlarının özel mülkiyetini temsil eden sınıfı-burjuvaziyi- zorla iktidardan indirip, onların yerine, üretim araçlarının mülkiyetinin bütün topluma-toplum adına da devlete-ait olduğu bir düzeni-“sosyalizmi” kurmaları olayı değildir!!... Devrim, nasıl ki, feodal

toplumun içinde gelişen kapitalist üretim ilişkilerini temsil eden güçlerin yönetimi ele almalarıysa, kapitalist toplumun içinden çıkıp gelmekte olan modern sınıfsız toplum da gene aynı şekilde kapitalist toplumun içinde gelişen üretici güçlerin artık bu sistemin içine sığamaz hale gelmelerine bağlı olarak gerçekleşen toplumsal bir doğum olayı olacaktır. Kendisi de kapitalist üretim ilişkilerinin bir parçası durumunda olan işçi sınıfı devleti ele geçirerek sınıfsız bir toplumu falan inşa edemez (gördük işte o “sınıfsız toplumu”!!)...

Peki, “kapitalizme alternatif” olduğu söylenen İslami sistemde “Mülkün Allaha ait olması” ne anlama geliyor?

İlkel komünal toplumda, sistem merkezini temsil eden totem-tapınak-Tanrıyla, toplumsal varlığı temsil eden komün şefi arasında hiç bir farklılık-mesafe oluşmaz. Komün şefi dışı karşı komünü-toplumsal varlığı temsil ederken, içerde de, sıfır noktasını-tanrısal adaleti temsil eder.

Bu durumda toprağın, üretim araçlarının mülkiyeti de sistem merkezinde bulunan “Hak’ka” ait olacaktır. “Mülk hiç kimsenindir, onun sahibi Hak’tır” demek, objektif bir gerçeklik olarak kişi ya da sınıf veya zümre şeklinde mülke sahip olma konumunda bir varlık yoktur demektir.

“Hak’ka ait olan mülkün” Hak adına toplum için kullanım-tasarruf- yetkisini ise, eşit haklara sahip bütün komün üyelerinin seçtiği bir “başkan” elinde tutar (“başkan” ne demek, bu kavram nereden geliyor hiç düşündünüz mü? O, “kan” anayasasına göre yönetilen ilkel komünal bir aşiret toplumunda sistemin kimliğinin-benliğinin temsil edildiği instanstır. Ama tabi daha sonra Devletleşilince o da “Sultan” adını alır. İşte bizim “Türk tipi Başkanlık Sistemi geleneğimizin” kökeni ta buralardan geliyor!...) Ancak, ilkel komünal toplumda bireyin kendisi için varolması diye birşey söz konusu olmadığından, bütün toplumu-ve toplum adına mülkü- temsil eden bu “başkanın” birey olarak varlığı merkezdeki sıfır noktasında “yoktur” zaten. “Başkan”, bu nedenle, birey olarak kendisini değil, herkesi, herkes adına merkezi-merkezdeki sıfırı-Hak’kı- temsil etmiş olur. İşte, “mülkün Hak’ka ait olması” olayının esası budur.

Peki, bütün bunların Osmanlı Toplumunu’yla ve günümüze kadar uzanan “Devlet” anlayışıyla ne alakası var mı diyorsunuz, işte onun da cevabı!...

Osmanlı Devleti ortaya çıkmadan önce varolan düzen konar göçer bir aşiret düzenidir. Doğrudur, saf-hiç su katılmamış komünal bir düzen falan değildir bu! Sınıflı toplumlarla olan ilişkiler içinde sınıflılık virüsü bu yapının içine de girmiştir artık. Ancak, onu henüz daha sınıflı bir toplum olarak da ele alamayız, bir tür geçiş toplumdur bu... Bizim gibi toplumlarda sınıflaşma “tarihsel devrimci” fetih diyalektiğine bağlı olarak Devlet haline gelişle birlikte ortaya çıkmaya başlar... Tarihsel devrim diyalektiği içinde sınıflı toplumlara yapılan akınlar, fetihler ve ele geçirilen geniş toprakları yönetebilmek için Devletleşme zorunluluğu, yukardan aşağıya doğru Devlet denilen gücü elinde tutan bir sınıfın (“Devlet sınıfının”) ortaya çıkmasına neden olur...

Neden mi sınıf-Devlet sınıfı?

Evet, üretim araçları üzerinde özel mülkiyet hala mevcut değildir, ama bu arada “tasarruf yetkisi” adı altında yeni bir kavram ve mülkiyet biçimi de ortaya çıkmıştır. Mülkiyetin komüne-Hak’ka-ait olduğu şeklindeki genel hükme dokunulmadan, onun içeriği değiştirilerek ortaya yeni bir mülkiyet biçimi çıkarılmıştır. “Özel mülk mü, haşa,

mülk gene Hak'ka aitti"! Ama Hak adına onu kullanma, ona tasarruf etme yetkisi anlamına gelen bir "tasarruf yetkisi" icat edilmişti ki, o da önce Sultan'a, sonra da buna bağlı olarak-Sultan adına onun etrafındaki yönetici Devlet sınıfına aitti. İşte Osmanlı'nın düzeni budur.

Osmanlı sınıfsız bir toplum muydu? Elbette hayır! Peki neden hala "mülk Allah'a aittir" deniyordu? İşte bütün olay burada!

İlkel komünal toplumun bilgi sistemini ("töre"yi) belirli bir toplumsal DNA kalıbına benzetirsek, ta Osmanlı'ya, oradan da Cumhuriyet'e kadar bu DNA kalıbının esası hiç değişmiyor (çünkü, toplumsal bilgi temeli ancak yeni üretim ilişkileri tarafından değiştirilebilir). Öz itibarıyla o "töre" aynen duruyor yerinde (bugün yapılan o "Türk tipi baş-kanlık Sistemi" tartışmalarının altında yatan da bu gerçektir zaten. "Göklerden gelen karar" uyarınca Devleti ele geçiren "Çevre" güçleri-"Siyah Türkler" bozulan Tanrısal adaleti Devletin temsil ettiği eski sistem içinde yeniden ihya çabasına girişmişlerdir. İşte o "büyük restorasyon" anlayışının altında yatan budur)... Ama sürekli içeriği değişiyor onun. Çevreye uyum gereği sürekli bazı genler pasif hale getirilirken, bazıları da aktif hale geliyorlar. Bağışıklık sisteminin çeşitli antigenlere karşı yeni savunma sistemleri geliştirmesi gibi, Osmanlı'da-ve hatta bugün Türkiye'de bile- toplumsal DNA' larda esasa ilişkin bir değişiklik olmadan (günümüz Türkiye'si söz konusu olunca bunu, "değişen üretim ilişkilerine uygun olarak kurumsal düzeyde yeni bir üst yapı oluşturulmadan" şeklinde ifade edebiliriz...) çeşitli genler arasında yeni ilişkiler kurularak çevreye uyum için yeni bilgiler geliştiriliyor. Bu da bir "öğrenme" olayıdır şüphesiz. Ama dikkat edin bu durumda esas gövde ve onun temsil ettiği sistem niteliksel anlamda değişmiyor. O, sürekli, çevreye uyum sağlayarak biçim değiştiriyor o kadar!...

Siz, eskiye, artık eskide kalan o darbeler dönemine falan özlemi bir yana bırakın da, bu toplumsal genler nasıl değişecek, yeni Türkiye'ye yakışan yeni bir anayasa nasıl yapılacak ona konsantre olun... Dananın kuyruğu da zaten işte tam bu noktada kopacak; ya "yeni bir anayasa" denilerek bize eski Sultanlık düzenini dayatmaya çalışacaklar, ya da gerçekten yeni, adem-i merkeziyetçi bir yeniden yapılanmaya geçeceğiz...